

MUSEON HAKEMINEN VALTIONOSUUDEN PIIRIIN

UUDET HAKIJAT

Museo voidaan hyväksyä valtionosuuden piiriin hakemuksen perusteella. Valtionosuuden saamisen edellytyksistä on säädetty museolaissa (729/1992) ja valtioneuvoston asetuksessa museoista (1192/2005, asetuksen muutos 456/2013). Säädökset löytyvät verkko-osoitteesta www.finlex.fi. Museolain valtionosuuden saamiselle asettamat edellytykset on käyty kohdittain läpi tässä ohjeessa.

Hakemuksen museon hyväksymisestä valtionosuuden piiriin tekee museota ylläpitävä kunta tai yksityinen yhteisö ja se osoitetaan opetus- ja kulttuuriministeriölle. Ministeriö lähettää hakemukset Museovirastolle, joka laatii lausunnon hakijan valtionosuuskelpoisuudesta. Seuraavaa vuotta koskeva hakemus tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle viimeistään **huhtikuun loppuun mennessä**.

Hakemus on vapaamuotoinen. Hakemuksessa tulee olla viralliset allekirjoitukset sekä tarpeelliset liitteet, joiden perusteella museon valtionosuuskelpoisuus tarkastetaan. Hakemuksen saatekirjeessä riittää hakijaa ja museota koskevien perustietojen esittäminen sekä tiiviisti esitettyä perustelut valtionosuuden hakemiselle.

Museon tulee täyttää jo valtionosuutta haettaessa sen saamisen edellytykset. Henkilöstön osalta edellytetään, että museonjohtaja on ollut toimessa hakemuksen tekovuotta edeltävän täyden vuoden. Toisen ammatillisen työntekijän osalta edellytetään, että hän on ollut vakinaisessa toimessa sen vuoden alusta, jolloin hakemus tehdään.

Mikäli hakijana on kahden tai useamman museon yhteenliittymä, tulee olla etukäteen yhteydessä opetus- ja kulttuuriministeriöön, jotta hallinnon ja talouden hoito ja toimintaa ohjaavat säännöt ja sopimukset ovat hyväksyttävät.

Päätös museon hyväksymisestä valtionosuuden piiriin tehdään kunkin vuoden marraskuun loppuun mennessä. Ministeriö hyväksyy museon valtionosuuden piiriin valtion talousarvion asettamissa rajoissa. Valtionosuuden edellytykset täyttäviä uusia museoita voidaan siis hyväksyä valtionosuuden piiriin vain rajoitetusti ja hakijan tulee varautua useamman vuoden odotukseen valtionosuuden saamiseksi. Myös valtionosuuteen oikeuttavien henkilötyövuosien määrä vahvistetaan valtion talousarvion rajoissa eikä henkilötyövuosia voida välttämättä myöntää täysimääräisinä.

Hakemuksessa tulee olla seuraavat liitteet:

1. museon toimintaa ohjaavat säännöt tai yhtiöjärjestys sekä mahdolliset sopimukset sekä selvitys sen omistuksesta ja hallinnosta. Kunnallisen toimijan osalta riittää johtosääntö tai vastaava.
2. tiivistelmä museon historiasta ja erityisesti sen ammatillistumisesta
3. museon toimintakertomus kahdelta edelliseltä vuodelta
4. museon taloutta koskevat tiedot kahdelta edelliseltä vuodelta, yksityisiltä museoilta myös tilintarkastajien lausunnot
5. museon henkilöstöstä selvitys, josta käyvät ilmi tehtävänimikkeet sekä ammatillisen

henkilöstön osalta heidän koulutuksensa ja museoalan/museon erikoisalan työkokemus. Lisäksi selvitys kahdelta edelliseltä vuodelta

a) henkilötöyvuosista: vakinaisen, päätoimisen (työaika vähintään 30 viikkotuntia) henkilökunnan lukumäärästä kuukausittain koko vuodelta. Täyttämättömiä vakansseja ja vähintään kuukauden mittaisia palkattomia virkavapauksia ei lasketa mukaan henkilöstömääriin.

b) maksetuista palkoista: vakinaisen, päätoimisen henkilökunnan (työaika vähintään 30 viikkotuntia) palkkamenot ilman sivukuluja ja muun henkilökunnan (tilapäiset, osa-aikaiset ja ostopalvelut) palkkakulut ilman sivukuluja.

6. museon pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelma sekä hakemuksen jättövuoden toimintasuunnitelma

7. selvitys museon näyttely-, työ- ja yleisötiloista sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetuista tiloista, mikäli näitä koskevat tiedot eivät sisälly museon toimintakertomukseen

8. mikäli museon perusnäyttely voidaan pitää yleisölle avoinna vain osan vuodesta, niin selvitys siitä, mitä tiloja museo voi käyttää yleisötoimintaansa muun osan vuotta, mikäli tämä ei käy ilmi toimintasuunnitelmasta

HAKEMUKSEN UUSIMINEN

Mikäli museo on Museoviraston lausunnossa todettu jo aiemmin valtionosuuden edellytykset täyttäväksi, mutta museota ei ole hyväksytty valtionosuuden piiriin, tulee hakijan vuosittain uusia hakemuksensa. Hakemukseen tulee liittää ohjeen mukaisesti ajantasaiset toimintakertomukset ja toimintasuunnitelma sekä henkilöstö- ja taloustiedot. Muut liitteet toimitetaan niiltä osin kuin tiedoissa on tapahtunut muutoksia tai asiakirjat ovat vanhentuneet. Hakemus liitteineen tulee toimittaa opetus- ja kulttuuriministeriölle **huhtikuun loppuun mennessä**.

Museolain 2 §:ssä ja museoasetuksen 1 §:ssä valtionosuuden saamiselle asetetut edellytykset:

1) Museon omistaa kunta tai kuntayhtymä taikka yksityinen yhteisö tai säätiö, jonka sääntömääräisiin tehtäviin kuuluu museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen;

Yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden osalta museotoiminnan harjoittaminen tai museon ylläpitäminen on kirjattava ylläpitävän yhteisön tai säätiön sääntöihin. Kunnallisten museoiden osalta sääntömääräisyys toteutuu museotoimea koskevien kunnallisten sääntöjen kautta.

2) museon toiminnalle on taloudelliset edellytykset, mutta että museota ei kuitenkaan ylläpidetä taloudellisen voiton tavoittelemiseksi;

Museon perusrahoituksen on oltava turvattu pitkällä tähtäimellä. Museoiden toiminnan rahoitus tarkastetaan museotilastoihin sisältyvien tietojen ja tarpeen mukaan myös museoiden tilinpäätösten pohjalta.

Yksityisen museon säännöistä tai yhtiöjärjestyksestä on käytävä ilmi, että toiminnan tarkoitus on muu kuin voiton tavoittelu. Säännöissä tai yhtiöjärjestyksessä on lisäksi todettava mahdollisen ylijäämän käytöstä,

mahdollisten rahastojen varojen käytöstä sekä varojen käytöstä yhteisön tai säätiön toiminnan lakkauttamisen tai purkamisen yhteydessä.

3) museolla on sen toimintaa ohjaavat säännöt, joissa museon toimiala on määritelty sen mukaan kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään;

Asetus 1 § 1): Museon toimialan määrittelyssä sekä tallennus-, tutkimus- ja dokumentointitoiminnassa on otettu huomioon ainakin museon aihepiiri ja maantieteellinen alue.

Museoita ylläpitävien yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden sääntöjen lisäksi museolla tulee olla toimintasääntö/säännöt, johon vaadittu määrittely on hyvä sisällyttää vaikka ylläpitäjän säännöissä on museon toimiala asianmukaisesti ilmaistu. Mikäli kunnallisella museolla ei ole erillistä toimintasääntöä, tulee museon toimialan määrittely sisällyttää sen toimialan sääntöön, joka kattaa myös museon toiminnan. Lähtökohtana on se, että museon toiminta on sekä hallinnollisesti että taloudellisesti järjestetty niin, että se mahdollistaa museotoiminnan edellytyksistä lähtevän päätöksenteon ja pitkäjänteisen toiminnan suunnittelun. Toimintasääntöjen tulee olla museon ylläpitäjän vahvistamat.

4) museon kokoelmien säilyminen museokokoelmina on turvattu myös museon lopettaessa toimintansa;

Museota ylläpitävän yksityisen yhteisön ja säätiön säännöissä tulee yhteisön/säätiön purkautumista tai toiminnan lopettamista koskeva pykälä olla muotoiltu niin, että museokokoelmat säilyvät näissäkin tapauksissa museokokoelmina. Kunnallisilta museoilta edellytetään, että vastaava kokoelmien säilymisen turvaava pykälä sisällytetään museon toimintaa ohjaaviin sääntöihin.

5) museolla on toiminnasta vastaava päätoiminen museonjohtaja ja riittävä määrä museoalan koulutuksen saanutta henkilöstöä;

Asetus 1 § 1 mom. kohta 2: Museolla on museojohtaja ja ainakin yksi muu päätoiminen työntekijä, joista toisella tulee olla ylempi korkeakoulututkinto ja toisella korkeakoulututkinto, ammatillisen korkeasteen tutkinto tai sitä vastaava aikaisempi opistoasteen tutkinto; lisäksi molemmilta vaaditaan perehtyneisyyttä museon edustamaan toimialaan sekä suoritettut museologian perusopinnot tai vähintään vuosi työkokemusta museoalan asiantuntijatehtävässä.

Asetus 1 §, lisätty 2 momentti (asetuksen muutos 456/2013) Erityisestä syystä museojohtajana voi toimia henkilö, jolla on 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettu tutkinto ja perehtyneisyys museon edustamaan toimialaan, mutta joka ei ole suorittanut museologian perusopintoja tai jolla ei ole vähintään vuoden työkokemusta museoalan asiantuntijatehtävässä. Tällöin museolla tulee olla vähintään kaksi muuta päätoimista työntekijää, jotka ovat suorittaneet museologian perusopinnot tai joilla on vähintään vuosi työkokemusta museoalan asiantuntijatehtävässä.

Asetus 6 §: 1 §:n 2 kohdassa tarkoitettu henkilö, joka on otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja joka on täyttänyt tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisuusvaatimukset, on edelleen kelpoinen kyseiseen virkaan tai tehtävään.

Museonjohtajan tulee olla päätoiminen. Mikäli museonjohtaja ei täytä asetuksen 1 § 1 momentin 2 kohdan mukaisia kelpoisuusehtoja, tulee selvittää ne erityisesti syyt joiden vuoksi ehdoista on poikettu. Henkilöstön osalta on huomattava museoasetuksen 6 §, jossa todetaan, että henkilö, joka on otettu virka- tai työsopimussuhteeseen ennen tämän asetuksen voimaantuloa ja joka täyttänyt tämän asetuksen voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaiset kelpoisvaatimukset, on edelleen kelpoinen kyseiseen virkaan tai tehtävään.

6) museon näyttely-, työ- ja yleisötilat sekä kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetut tilat ovat tarkoituksenmukaisia;

Tiloille ei ole asetettu minimivaatimuksia esim. neliömäärän suhteen. Täsmällisiä tasovaatimuksia myöskään kokoelmien hoitoon ja säilytykseen tarkoitetuille tiloille ei ole asetettu, mutta niiden tulee olla tarkoitukseen soveltuvat.

7) museon toiminta on ympärivuotista ja sen kokoelmat ovat museon käyttäjien tavoitettavissa;

Museon tulee periaatteessa olla yleisön ja tutkijoiden saavutettavissa ympäri vuoden. Museolla tulee olla viikoittainen säännöllinen avoinnaoloaika. Niiden museoiden, joiden perusnäyttely on yleisölle säännöllisesti avoinna vain kesäkaudella, tulee kesäkauden ulkopuolella järjestää yleisölle suunnattua museotoimintaa muulla tavoin.

8) museolla on toiminta- ja taloussuunnitelma sekä muut toimintaa ohjaavat suunnitelmat siten kuin valtioneuvoston asetuksella säädetään. Asetus 1 § 3): Museolla on pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelma, joka sisältää rahoitussuunnitelmien lisäksi suunnitelmat museon tavoitteista ja painopisteistä sekä siitä, kuinka tutkimus ja konservointi sekä kokoelmien esittäminen, tallennus, kartuttaminen ja säilyttäminen on museossa järjestetty.

Yksityisen museon pitkän tähtäimen toiminta- ja taloussuunnitelman tulee olla museon ylläpitäjän vahvistama. Suunnittelukausi voi olla 3 - 4 vuoden pituinen. Mikäli kunnallisen museon toiminta- ja taloussuunnitelmasta ei käy ilmi asetuksessa mainittuja tietoja, tulee museon laatia kattavampi toimintasuunnitelma. Kunnan johtosäännössä määrätty toimielin vahvistaa suunnitelman.